

Leto II

Uredništvo in uprava:
Ljubljana,
Novi trg št. 4/II

ZBOR

Štev. 14

Naročnina: letno Din 24—
polletno „ 12—
četrtletno „ 6—

Izhaja vsak drugi četrtek

GLASILO JUGOSLOVANSKEGA LJUDSKEGA GIBANJA ZBOR

Dimitrije Ljotić:

Ponavljamo: Sporazum je nemogoč!

Dostikrat smo že pisali o hrvatskem vprašanju — toda vedno na isti način. To pride od tega, ker nismo pisali zaradi kake svoje trenutne koristi, temveč kot to vedno delamo: ko smo opazili bolno rano, smo se z ljubeznijo nagnili nad njo. Uporabili smo vso luč, ki nam jo je dal Bog, pa smo razsvetlili bolno mesto, poiskali jedro bolezni in povedali, kako bi se mogla zdraviti in ozdraviti.

Toda to naše stališče ni zadovoljilo gotovih uglednih rodoljubov. Oni priznajo, da je naše mnenje o jedru bolezni pravi. Toda zdi se jim, da je bolezen tako huda, da bi moralo tudi zdravilo biti ostro in tako naglo učinkujoče, da bi se bolezen nikdar več ne pojavila. To je vzrok, da če mi trdimo, da se hrvatsko vprašanje v Jugoslaviji s sporazumom ne more rešiti — da jih ta naša trditev ne more ogreti. Postaja jih strah... Hrvatsko vprašanje slabi Jugoslavijo. Odtod mora priti njegova rešitev. A vendarle ne vidijo, odkod sicer bi mogla priti — če ne pride iz sporazuma.

Mi jih razumemo. In če bi bilo samo od naše volje in ljubavi odvisno — tudi mi bi tako mislili, kot oni.

Toda — na našo žalost — stvarnost je močnejša od vsega, kar mi želimo in ljubimo. Vsebina hrvatskega vprašanja je taka, da se ono v svoji celoti ne more rešiti s sporazumom, ker je njegov specifični del frankovščina, t. j. želja po razpadu Jugoslavije, želja po ocepitvi od vsake skupnosti s Srbi. Tu pa sporazum ni mogoč vse dotlej, dokler ne bi tudi Srbi želeli ravno tako razpad Jugoslavije ali ocepitve od vsake skupnosti s Hrvati. Toda danes Srbi — kljub veliki nevolji, ki jim jo tako stanje prinaša — take želje nimajo, niti je vidno, da bi jo kdaj mogli dobiti in imeti. Odtod torej ni sporazuma.

Toda našim sporazumašem to ni prav. Zdi se jim, da smo mi nekako trdoglavi in brezobzirni, ljudje trdega srca in zaprte duše, poleg tega pa še ljudje mallega razuma — ker pač hočemo potisniti državo na bratomorna pota...

Povedati hočemo neki razgovor, ki se je vršil v času, ko smo tudi mi poskušali doseči sporazum. Res je: ne z g. Mačkem. Pač pa tako privatno. V razgovoru z nekim zelo uglednim hrvatskim gospodom smo le temu predložili, da naj se poglubi v hrvatski duh, pa govori v njegovem imenu — mi pa bomo poskusili govoriti iz najčistejšega srbskega duha, — da vidimo, kako bi ta sporazum izgledal. In razgovor se je začel:

»V prvi vrsti,« je dejal uvaževani sobesednik, »zahtevajo Hrvati del teritorija, ki naj bi se imenoval Hrvatska, kar bi vladal ban s saborom, ki bi avtonomno vršil upravno, policijsko, pravosodno, bogoslužno, prosvetno in gospodarsko oblast, tako kot je to bilo pred letom 1918.«

»Ali res ne gre brez tega?«, smo ga vprašali. In ko smo dobili odgovor, da ne gre, smo odgovorili, da pristajamo na to — čeprav Srbi ne zahtevajo zase dela teritorija, ki bi se imenoval Srbija.

»Drugo,« je nadaljeval naš sogovornik, »kar zahtevajo Hrvati, je njihova zastava, ki bi jo uporabljali na tem hrvatskem teritoriju, kot pred letom 1918.«

»Ali res ne gre brez tega?«, smo vprašali. Pa smo dobili odgovor, da ne gre. Pristali smo tudi na to, ko smo ga še prej opozorili, da Srbi ne vidijo, da je potrebno, da bi se povrnilo k svoji stari in zelo častni zastavi.

»Tretjič,« nam reče naš sobesednik, »je potrebno, da se ustvari domobranska vojska, kot pred letom 1918.«

»Ali ne bi šlo brez tega?«, ga vprašamo. No in ko dobimo odgovor, da ne bi šlo, pojasnimo vso težino te zahteve in

odgovorimo, da zavoljo sporazuma tudi na to pristanemo.

»Četrtoč,« nadaljuje naš prijatelj, »mora Hrvatska imeti svoje samostojne finance, kot pred l. 1918.«

»Pristanemo,« smo odgovorili brez velike diskusije.

»Petič: v vrhovni centralni upravi zahtevajo Hrvati ključ, da se bo vedelo, koliko Hrvatov, koliko Slovencev in koliko Srbov more v nji biti.«

»Toda — tega pa pred letom 1918 ni bilo,« porečemo. »Mi smo proti takemu ključu. Mi smo za to, da vsak pošten in sposoben rodoljub lahko izvršuje državno oblast brez ozira na to, ali je Srb, Hrvat ali Slovenec.« Ko pa nam naš sogovornik reče, da mora biti tako, če se hoče doseči sporazum, pristanemo tudi na to točko.

In tako smo izčrpali vse.

»Ali imate še kaj,« smo vprašali prijatelja, »kar žali Hrvate in jih dela nezadovoljne, kar tvori vsebino hrvatskega vprašanja?«

»Ničesar drugega ni,« nam reče, »vse je v redu.«

»Toda sedaj vas pa prosimo, da poslušate eno edino srbsko željo, ko je hrvatsko vprašanje tako rešeno: ako našo skupno državo napade nekdo pri Splitu, upamo da ste prepričani, da bodo — čeprav je Split v Hrvatski — Srbi branili Split kot svoje najdražje.«

»Prepričan sem,« nam odgovori naš sogovornik.

»Ali nas morete prepričati, da bodo Hrvati sedaj, ko smo tako rešili hrvatsko vprašanje, prav tako branili to skupno državo pri Beogradu, Zaječaru, Subotici ali Mariboru?«

»E, veste,« — reče gospodin — »tega vam ne morem zatrditi.«

»Saj mi ne govorimo o sedanjem stanju. Mi smo, kakor vidite, sklenili sporazum, mi smo rešili hrvatsko vprašanje.«

»Da — toda obstojajo posledice od onega, kar je bilo prej.«

»E, spoštovani gospodine — sedaj vam moram reči, da naš sporazum ne more obstati. Pri tej priliki pa moram reči še nekaj več: kolikor že Srbom, pa tudi enemu delu Hrvatov in Slovencev ne prija avtonomne zastave, pokrajinske avtonomije in federativna ureditev države — da so tako uporni proti temu, nima razloga v želji po nadmoči, po hegemoniji; kajti čeprav bi take želje imele posamezne skupine, ki bi na ta način mogle izveliči zase čast in korist — pri masi naroda take želje ne more biti. Da se tako upirajo temu, je razlog samo v njihovem prepričanju, da se za temi željami po posebnih zastavah, po avtonomijah in po federaciji v stvari skriva želja, da bi ne bili več v skupnosti; to pa izvira iz pomanjkanja zavesti, da je Jugoslavija cela celcata tako hrvatska, kot slovenska in srbska država — od Maribora do Djevdjelije, od Subotice do Kotora.«

Tako se je končal naš poskus privatnega sporazuma.

Toda tudi noben drugi poskus se ne more drugače končati.

Kaj pa sedaj? — vprašujejo naši sporazumaši. Kako naj se reši hrvatsko vprašanje?

Stokrat smo že rekli: Jugoslavija je dolžna sebi in svojim sinovom prožiti ono, kar so od nje njeni najboljši sinovi pričakovali, ko so se borili zanj z duhom in mečem.

To ona mora dati. Ne da bi se pogajala ali sporazumevala, ne da bi barantala — temveč da dá, da izpolni svojo mislijo, ki odgovarja žrtvam in mukam, s katerimi je ustvarjena — da uprav izpolni razlog, radi katerega je bila ustvarjena.

Ko bo to dala, ko bo izpolnila največjo mero reda, pravde in blagostanja, dostopno za ljudi pod danimi okolnostmi — tedaj bo rešila tudi vsa ta vprašanja, ki razjedajo njeno drobno, ali pa ustvarila predpogoje za njihovo rešitev.

Življenje bo rešilo tudi hrvatsko vprašanje. Mora ga rešiti, ako Jugoslavija najprej reši to, kar je njena dolžnost.

Frankovščina pa se s sporazumom ne more izbrisati. Vedno bo obstojala. Če bo Jugoslavija omahovala, se bo frankovščina okrepila. Če se Jugoslavija okrepi, bo frankovščina omahovala. Ko pa bo Jugoslavija izpolnila svojo dolžnost, se bo frankovščina kot slaboten plašen pes vlačila za plotom, zavedajoča se svoje mučne osamljenosti; otroci se ji bodo smejali in s prstom nanjo kazali.

Ravno v hrvatskih vrstah, ki so danes zbrane okrog g. Mačka, mora priti do razkola. Ne govori tega iz nas strankar-

D. V. Ljotić:

Zver in njena sled

Opozarjamo naše tovariše na izredno važnost tega članka. — Uredn.

Komaj je bil napisan naš prejšnji članek »Ponavljamo: sporazum ni mogoč!« — že prihajajo novi glasovi, da je sporazum malodane že dosežen.

Nismo navajeni, da nas dogodki tako demantirajo.

Zato smo prepričani:

DA SPORAZUM SPLOH NI BIL DOSEŽEN — ALI PA JE BIL DOSEŽEN V ŠKODO JUGOSLAVIJE IN NJENIH ŽIVLJENJSKIH INTERESOV!

Kajti naša trditev, da je sporazum z danes prevladujočo frankovščino nemogoč — je nepobitna.

Pa pogledimo, kakšen je ta sporazum. Govori se o dveh resolucijah: o demokratski resoluciji in o zemljoradniški proceduri.

Demokratska resolucija je znana. Ona govori o zloženih državah. Ona izvira iz prepričanja, da če se koncem koncev osvoji stališče, da država ne bo edinstvena, temveč zložena — da bo tedaj dr. Maček to sprejel kot osnovo za sporazum.

Mi smo že večkrat ugotovili, da je v tem na strani demokratov velik nesporez. Oni smatrajo vso Jugoslavijo za svojo državo, toda dr. Maček ne čuti tako. Za njega so 2 ali 3 banovine njegova država — vse ostalo ga zanima toliko, kot g. Davidovića zanima Albanija.

Ob takem osnovnem nesporezu ni mogoče verovati v možnost dosege sporazuma — čeprav bi se dr. Maček in g. Davidović sporazumela v besedi »zložena država«.

Kajti čim bosta šla dalje od te besede, ko bosta nadaljevala razgovore, bo zazijal med njima prepad — tisti osnovni nesporez, o katerem smo uvodoma govorili.

Takoj za tem pa so nastali novi zelo značilni glasovi o nekem drugem predlogu s strani zemljoradnikov o proceduri, t. j. o načinu doseženja sporazuma.

Te vesti so v začetku prihajale iz zemljoradniške leveice, da gg. Jov. Jovanović in M. Gavrilović nista bila na konferencah v Sarajevu in Mostarju, da sta se opravičila zaradi izostanka z zaposlitvijo pri zelo važnih narodnih in državnih poslih — medtem pa so njihovi pristaši trosili okrog vesti, da je zemljoradniška stranka tik pred vstopom v vlado.

Toda takoj nato so se pa spet pojavili glasovi, da bodo zaradi tega zemljoradniškega predloga nastale ne samo spremembe take vrste, temveč druge, ogromne spremembe v našem javnem življenju.

Ko pa je še »Obzor« prinesel vest, da bi dr. Maček zelo rad pristal na demo-

ska zloba, temveč nepristransko opazovanje stvarnosti.

Mi vemo dobro, da nas bodo zaradi te trditve obsuli z ogabno zloba. Toda na to se ne oziramo. Izpričajemo resnico.

Tak razkol in delitev se bosta morala izvršiti prav tam, kjer se je jugoslovanska misel tudi rodila. Tam v jugoslovanski Dalmaciji, v hrvatskem Primorju. Ni mogoče, da bi se ena misel rodila v enem kraju, v srcu ene ponosne in divne gosposke rase — pa da bi se pozneje ta misel utrnila, a ne samo utrnila, da bi celo na njenem mestu zasijala neka druga luč — zelena od zlobe in mrznje — neka oni prvi diametralno nasprotna luč.

To ni mogoče! Priroda ne pozna skokov. Narava ne pozna takih preokretov in negacij. Tam, kjer je rodila vinska loza pred dvatisoč leti — tu rodi še danes. Tudi z duhom je tako: mesto, kjer se je neka velika misel rodila, ne more le-te zavreči, preklicati in — opljuvati!

kratsko (Davidovićevo) resolucijo in pa na zemljoradniško (Jovanović-Gavrilovićevo) proceduro — tedaj se je zjasnilo marsikaj, kar je bilo prej temnega.

Prvi zaključek na podlagi take izjave dobro informiranega »Obzora« je moral biti, da dr. Mačku nista bili predloženi tako demokratska resolucija kot zemljoradniška procedura skupno in kot celota, marveč bi on, dr. Maček samo želel, da bi se obe povezali v celoto.

To pa zopet pomeni, da je demokratska resolucija predlog zase, a zemljoradniška procedura zopet predlog zase; to pa pomeni: da tistega, kar so navedli zemljoradniki v svoji proceduri, ni najti v demokratski resoluciji. Ali še bolje: da tistega, kar predlagajo zemljoradniki, ne morejo predlagati demokrati.

To pa še ne pomeni, da tistega, kar predlagajo demokrati v svoji resoluciji, ne predlagajo zemljoradniki v svoji proceduri. Pač pa to pomeni:

DA JE V ZEMLJORADNIŠKI PROCEDURI NEKAJ, ČESAR V DEMOKRATSKI RESOLUCIJI NI!

Kakorkoli se tudi načelno razlikujemo od vodje demokratov g. Davidovića — njemu nikdar nismo mogli in smeli osporavati rodoljubja in poštenosti.

Zato pa: če je v zemljoradniški proceduri nekaj, česar g. Davidović ni mogel sprejeti kljub svoji znani pripravljenosti za sklenitev sporazuma — to pomeni, da je tam nekaj, česar rodoljubje in poštenost g. Davidovića nista mogla akceptirati!

Mi dobro vemo, da ni nihče pokazal toliko volje za sklenitev sporazuma, kot g. Davidović. In če on na nekaj ne pristane, na kar so pa zemljoradniki že pristali — potem moramo odkrito izjaviti svoje globoko prepričanje, da pri zemljoradniškemu predlogu rodoljubje in poštenost nista najmočnejši lastnosti.

Posebno nas v tem pogledu današnji »Obzor« sili v opreznost. On toliko naglašča, da je ta predlog od posebnega interesa za vso Jugoslavijo, posebno še za Srbstvo — da nas že to mora nemalo začuditi — pa tudi malo pogreti zaradi predloga dr. Milana Gavrilovića v imenu zemljoradnikov.

Mi sicer avtentično tega predloga ne poznamo (ker so ga njegovi očetje dovolj tajno spisali — op. uredn.) — toda g. Davidović ga pozna! In če je on uvidel, da ga ne more sprejeti — globoko verujemo, da je on znal bolje kot pa »Obzor« preценiti, da-li ta zemljoradniški predlog, za katerega se sedaj »Obzor« tako zavzema — odgovarja interesom Jugoslavije, ali ne.

Mi smo svoj čas trdili, da zemljoradniki ne morejo imeti uspeha iz sledečih

razlogov: prvič, ker so vse svoje politično delo zasnovali na zlobi in mržnji, — drugič, ker so v tem oziru začeli tretirati kmetijski stan kot marksistični razred in tako izrabili ljudsko solidarnost, katero kmet v svoji osnovi občuti kot stvarnost, — in tretjič, ker so se pogrezili v strankarstvo, nič manj kot drugi starostrankari.

In če se zemljoradniki odvajajo od ostale združene opozicije in iznašajo svoj predlog, smo prepričani, da je le-ta moral iziti prej iz neke zlobe in mržnje, iz nekih starih računov — kot pa iz nekega gradilnega načrta, izvirajočega iz ljubezni do te države in njenih velikih in bitnih interesov.

S tem nočemo reči, da so oni brez vsakršnega rodoljubja. To ne. Toda to, da pri njih zelo pogosto — a največkrat, če mislijo, da delajo kake velike poteze — bolj odločuje zloba in mržnja, nego ljubav ali rodoljubje.

S tem se pojasnjuje tudi njihova zemljoradniška opredelitev sama. Ta je bila maščevanje nad radikali. Mislili so, da je to najboljša pot, da odpeljejo radikalom kmetске množice. Zato je med srbijanskimi zemljoradniki največ napredne in liberalne dece, ki se je hotela maščevati za prejšnje poraze njihovih očetov, prizadejane od radikalov.

In ko danes gg. Jovanović in Gavrilović iznašata neke predloge o nekaki pro-

ceduri, in ko jim »Obzor« daje tako izpričevalo o rodoljubju in državniški mo-drosti, smo prepričani, da je ta predlog izšel bolj iz neke zlobe, kot iz rodoljubja in prej iz neke drobne, malenkostne kombinacije, kot pa iz državniške pameti.

Nam danes ni mogoče govoriti jasneje o tem značilnem in važnem predlogu, za katerega se je »Obzor« tako razžarel in je g. Maček postal optimist — kajti, na žalost, ne poznamo njegove točne vsebine...

Za toliko pa, kot smo napisali, smo imeli pravico na podlagi odklonitve predloga s strani g. Davidovića (čigar odhod v kopalnišče hrvatska javnost smatra za značilen in simboličen), — na podlagi naše analize danes v hrvatskih kra-jih vladajočega duha in pa na podlagi poznanja malenkostnega duha naših zemljoradnikov.

Nad vse interesantno pa je, da gg. Jovanović in Gavrilović — kot znana borca za »demokracijo in ljudske pravice« in ogorčena nasprotnika ukinjenja ustave z 6. januarja 1929 in »diktatorskega« režima, ki je prišel za tem — mislita, da je dovolj, če se o izredno važnih vprašanjih sama sporazumeta v največji tajnosti — pa da bo zatem tak gotov čin sprejel ves narod.

»Ne pada sneg, da pomori svet...«

(Iz »Otađbine«, Beograd.)

Čast velesili Duha

Pod tem naslovom prinaša »Slovenec« z dne 10. t. m. uvodnik, ki se začneja takole:

»Kaj se je prav za prav zgodilo?«

V časopisju beremo, da bo »francoska vlada počastila odposlanca sv. očeta kardinala legata Pacellija, ki bo posvetil baziliko sv. Terezije v Lisieuxu s častmi, ki pripadajo vladarjem. En polk pod poveljstvom polkovnika z godbo in polkovno zastavo, en eskadron konjenice pod poveljstvom polkovnika, z zastavo in godbo in 16 stotnjih republikanske garde ga bodo pozdravili, ko pride v francosko prestolnico — prvič po 136 letih — zunanji minister mu bo želel dobrodošlico že na kolodvoru in predsednik francoske republike mu bo priredil vladarski pozdrav z vsemi častmi, s katerimi država zmore pozdraviti vladarja kakšne druge države.« In to od državnikov, ki so duhovni otroci onih, ki so še komaj pred 30 leti razpuščali katoliške redove, zapirali verske šole in končno tudi pretrgali vsako vez med Francijo in katoliško cerkvi-vo!

Kaj se je zgodilo, da je tolika sprememba mogoča? Da je Cerkev, ki je bila še pred kratkim preganjana, zasramovana, poniževana, deležna tako izredno visoke počastitve. Kako je mogoče, da se Francija, ki je bila do pred kratkim znana kot propovednica protiverskega boja, tako trudi, da bi izkazala največje spoštovanje duhovni velesili sveta, in je tako pozorna na vse, kar prihaja iz Vatikanskega mesta?

Konča pa se ta uvodnik takole:

»Počastitev papeževga zastopnika v francoski prestolnici pa ima poleg tega tudi še svojo zunanjepolitično oznako. Pokloni vlade ljudske fronte kardinalu Pacelliju gotovo ne izvirajo iz prekipevajočega navdušenja radikalnih socialistov in marksistov za duhovno velesilo katoliške cerkve, ki se pojavlja pred njimi v nepremagljivi veličini. To je res. A ti ljudje so dovolj kulturni in dovolj rodoljubni, da so spoznali, kolike vrednosti je danes za Francijo zavezništvo Vatikana, proti kateremu izliva svoj bes na najbolj odvrtni način največja politična nasprotnica Francije — Nemčija. V te čisto politične račune se Cerkev sicer ne meša, ona ljubi vse narode z isto ljubeznijo. Toda mogoče je, da bodo ravno ti politični računi najbolj glasen opomin na naslov nemških narodnosocijalističnih gromovnikov, naj vtaknejo svoj surovi meč v nožnico, da se tudi nad njim ne bo uresničil rek, da bodo z istim mečem ugonobljeni. Iz Francije, kot že tolikokrat v zgodovini, prihaja zopet nauk, da se v trpljenju in preganjanju pripravljajo bodoče zmage.«

Za nas, ki se zanimamo za vse Bruseljske godlje, pa je velezanimivo, s kom se pripravljajo te »bodoče zmage!«

Kakor znano sedi v vladi francoske ljudske fronte, ki je tako počastila »velesilo Duha«, gospod Leon Blum. To je tisti Lejba Blum, ki je leta 1907. napisal

sčkano knjižico. Knjiga razpravlja o rodbini, braku in svobodni ljubezni, in bo morala torej po svoji vsebini zanimati tudi »velesilo Duha«. Letos, to je trideset let po njeni izdaji, je dal Leon Blum kot premijer in vodja francoske Ljudske fronte tiskati njeno drugo naklado.

Blumova knjiga je vzbudila mnogo odmevov v svetovnem tisku. Hočemo citirati iz nje le nekaj odstavkov:

»Žena naj še pred brakom sprostí v sebi vse tisto, kar je strastnega v njenem instinktu. Vsa svoja nagnjenja naj izrazi, vsa svoja nemirna čustva, vse spolno hrepenenje in to v dobi življenja, ko se ji zdi to življenje dragocenejše, krajše in ko jo vsaka ura, ki ni žrtvana mogočnim čutnim vtisom, približuje smrti. To je doba ženskega življenja, ki dodaja toliko moči spolnemu nagonu.«

»Še bolj strastna od moža, ker je tudi bolj čustvena, ker jo življenje bolj napada, ima žena tudi svoja hotenja, ki jim mora zadostiti. Tedaj postane nujno, da žena vodi svobodno življenje, življenje sprostenih strasti in doživljajev.«

Na tak način izpopolnjuje žid Blum svoja pohotna izvajanja, ki jih nočemo in ne moremo iz moralno-vzgojnih ozir-rov priobčiti:

»Žato ni potreba soglasja staršev, kajti od njih zahtevamo samo nujno svobodo za odnose, o katerih lahko domnevamo, da zanje nič ne vedo. Dekleta bodo zapustila rodbinska gnezda tedaj, ko bodo občutila, da so zrele za samostojen polet. Tako bo brak pri ženi preložen na poznejšo dobo, da se bo lahko rodbinsko življenje v tem razdobju polagoma preobrazilo. Na zunaj se ne bo v rodbini prav nič spremenilo. Dekleta se bodo vračala od svojih ljubčkov tako, kakor se danes vračajo z raznih prireditev ali čajank.«

Nato oriše Blum, ki globoko ceni taktično-strateške nasvete »Talmuda«, precizno in izčrpno na kak način in s kom naj dekleta upravljajo svojo nedolžnost:

»Če si hoče izbrati ljubčka zadostuje, da si ga zaželi. Kako sigurnejša in resničnejša bi bila izbira moža, kadar bi ga že pred brakom imela kot ljubčka.«

Hočem, da bi se dekleta pogumno umaknila instinktu nagona, da bi segla na samo dno pohote, da bi dajale svoje telo takrat, kadar bi si zaželele. Toda gabi (?) se mi ob misli, da bi si morale iskati neke surrogate, da bi njih čistost bila plod kalkulacije in strahu.

Ako pa bo podlegla živi in iskreni skušnjavi, zakaj bi jo zadrževali na pol pota, za koga naj se dekleta konservira nedotaknjeno in deviško? (Sic.)

Da se dekleta načne (sic!), predvidevam v večini slučajev intervencijo moža srednjih let, polnega izkustva in takta. Dekle bo lahko zaupalo njegovi čuječnosti, rekel bi skoraj očetovski, da jo seznaní s potrebnimi izkustvi (sic!).«

Kaj pa bo z bitji, ki se bodo porodila iz teh odnosov? Blum tudi ta problem rešuje popolnoma enostavno:

Tovariše obveščamo, da ni naša krivda, če so nedeljski shodi izostali, ker so bili oblastveno prepovedani

»Ali so težki početki »očetovsko«-spolnega pouka?«

Brez dvoma bomo naleteli na ljubčke brez skrupulov. Seveda lahko predvidevamo nevarne konsekvence nepažnje, izčrpanja sil ali pa tiste nenadne izbruhe, ki uničujejo še tako trdne odločbe. Lahko tudi predvidevamo kaprice materinskega instinkta. Toda, kadar se že bodo dekleta vseh stanov osvobodile telesnega predsod-ka, kadar bo normalno in splošno umevno, da ima dekleta pred možem neustaljeno število ljubčkov, takrat bo nezakonski otrok postal znana splošna pojava, pojava predvidena v vseh rodbinah.

Dekle si bo izbralo človeka, s katerim si bo najbolj želela imeti potomstvo in kateri ne bo niti ljubček, niti mož. Z njim bo šla skozi življenje. Ali je bil v življenju Rousseau-a najvažnejši dogodek ta, ko je veliki filozof oddal otroke Terezije v sirotišnico? Ta gesta je v svojem času bila slabo interpretirana in kakor vidimo je tudi sedaj slabo interpretirana. Vsakemu mora biti na pristo dan, da poveri svoje otroke, ako se mu to breme zdi pretežko — ne več javnemu usmiljenju, ampak državni pravičnosti.«

Prihajamo k momentu kulminacije. Leon Blum se spušča v podrobnosti. Skuša rešiti najintimnejše kotičke spolnega življenja...

»Nikoli nisem mogel razumeti, kaj je tako slabega v krvosramstvu! (sic!). Niti se ne spuščam v razglabljanje, zakaj se to krvosramstvo, ki je tolerirano v mnogih človeških družbah, smatra v naši družbi za kriminalni prestopok. Trdim samo, da je popolnoma naravno in se pogostoma srečuje pohotna ljubezen med bratom in sestrom in narobe.«

(Ali prihaja gospod Blum do tako globokih moralnih zaključkov po skrbnem razgledu v razne židovske krožke? Op. uredn.)

Citirani izvlečki ne potrebujejo komentarja. Govorijo sami zase. Francoski časopis »Gringoire« dobro podčrtava, da je ukazal Blum svojo knjigo tiskati takrat, ko je postal prezident ministrskega sveta in lahko pravno realizira vse svoje projekte.

Pred nedavnim se je predvajal v ljubljanskih kinih žurnal, ki je nazorno pokazal to novo Blumovo mladino v Franciji.

Umestne opombe gledalcev so pokazale, da je tak »razvoj« nepojmljiv moralno zdravemu narodu!

Slavni pisatelj gornje knjige in vzgojitelj gornje mladine časti sedaj — »velesilo Duha« Čast Ignaciju Loyoli! Čast »Bruseljskim godljam«! Čast encikliki »Divini redemptoris«! Čast velesili Duha!

Pred hudo uro . . .

Na našem velikem zboru v Smederevu smo rekli javno in glasno: **Smatramo, da je prišel čas, da se vsi iskreni in pošteni narodnjaki in rodoljubi morajo zbrati v eno edinstveno fronto narodne svobode.**

Niti za trenutek nismo pomislili, da bi delali neke politične kombinacije v tajnosti, zaradi sebe in za sebe. Javno, pred tisočglavo množico smo to povedali. Javno smo izdali poziv vsem dobromislim. Javno smo izšli na mejdan s to parolo — **vzravnane glave.**

Smatramo, da je tako potrebno zaradi ljudske sloge. Zaradi narodove bodočnosti in življenja. Ker nam je politika samo sredstvo za doseg narodove svobode, sreče in blagostanja.

Toda — glejte, kako pa delajo politiki, ki so si izbrali načelo, da jim je politika cilj za doseg oblasti posameznikov in malih grup ljudi in proti svobodi, sreči in blagostanju vsega naroda? Tajinstveno, v zaprti sobi, med svojimi štirimi stenami kuhajo ti politiki svoje skrivne načrte. Kuhajo procedure — ne pa načela in programe. Samo procedure... pa jih potem poverljivo med štirimi opreznimi očmi sporočajo tistemu, s katerim računajo, da jim bo sodelavec pri njihovem poslu. Vse gre v največji tajnosti — **da ljudstvo ne bi izvedelo!**

Govorimo o zemljoradnikih, o gospodskih zemljoradnikih, o njihovem šefu Jovanu Jovanoviću in o njihovem podšefu Milanu Gavriloviću.

Že dolge tedne oni nekaj šepetajo. Potujejo v Kupinec (se razume!) in po-

siljajo diskretna sporočila po kurirjih. O čemu? Tega nečemo povedati. Na svojih zborovanjih pa govorijo samo o tem, da pridejo kmalu, prav kmalu na oblast. Na kakšen način? S kakšnim programom in v kaki družbi? Tega ne povedo — se razume.

Ce se neka stvar tako skrbno prikri-va pred javnostjo, je navadno umazana. Kajti če ni umazana, ne bi bilo povoda, da se pred vsem svetom ne iznese na svetlo, in da se narodu odkrito in jasno ne pokaže.

Gospodski zemljoradniki skrivajo svoje »procedure«. Pa ne da bi se morda bali narodne jeze, ki bi kot orkan izbruhnila, če bi ljudstvo že sedaj izvedelo za vsebino njihovih tajinstvenih predlogov?!

Narodi so odpornejši od posameznikov. Tudi potrpežljivejši so, več morejo prenesti — pa si tudi več zapomniti.

Odločitve v ljudstvu dozorevajo počasi. Ko pa dozori, potem so posamezniki preslabi, da bi brzdali vihar narodne volje. Z enim udarcem se tedaj prebudi vse, kar je navidezno spalo.

Končno še nekaj: Ko so na tehtnici velike, temeljne vrednosti in svetinje, tedaj malenkostne razlike in male različnosti ne igrajo nobene vloge. V veliki nevarnosti je tudi srce veliko in močno. Skupni sovražnik more in mora tudi raznorodne združiti v skupen, odločen odpor!

(Dan. Gr. »Otađbina«.)

Vesti o nacionalnem bloku

Sarajevska »Jugoslovenska pošta« prinaša sledečo notico:

»O priliki pisanja »Pravde« o dogovorih za formiranje Nacionalnega bloka, je imel vaš dopisnik priložnost razgovora z nekaterimi uglednimi člani političnih strank, ki sodelujejo pri formiranju tega bloka. Po dobljenih obvestilih se zares dela aktivno na formiranju Nacionalne fronte. Medtem pa ni bilo še nobene sestanka med gg. Ljotićem in Jevtićem, kot je to »Pravda« napačno javila. G. Ljotić je imel sestanek samo z g. Banjaninom. Po naših informacijah bi Nacionalni blok, ki se dokaj aktivno formira, ne bil enotna strankarska formacija, temveč nacionalna koncepcija onih grup, ki vztrajajo na programu državnega in ljudskega edinstva, pa tudi posameznikov, ki stojijo izven strankarskih grup, pa imajo v tem enak program. V

informiranih krogih se posebno podčrtava, da bo pristopilo tudi gotovo število članov bivših strank, posebno prvakov iz ljudstva, ki ne odobravajo nadaljnega sodelovanja z Združeno opozicijo, ker ne morejo sprejeti teze znane resolucije demokratov o zloženju državi.

Ti razgovori še niso dali konkretnih rezultatov, ker se hoče doseči pristop vseh skupin, ki zastopajo bazo državnega in ljudskega edinstva.

Mnoge osebnosti, ki stojijo na čelu nacionalnih in kulturnih organizacij, so se izjavile za potrebnost formiranja Nacionalne fronte. Javljajo se vedno novi ljudje iz nacionalnih in političnih organizacij, da pristopijo k novemu bloku.

Dogovori so v teku in izgleda, da pride kmalu do formalnega formiranja Nacionalne fronte na mnogo širši osnovi, kot se je to doslej v tisku registriralo.«

Narod nas razume tudi če molčimo!

Politično smetišče

»Pravični Slovence« se je ob neki priliki kar mimogrede dotaknil »Zbor« in izjavil v politično-primerjalnem izrazoslovju, češ, da nimamo pristašev za seboj. Če bi »Slovenec« s Kopitarjeve ulice telefoniral na Bleiweisovo cesto ali za Poljansko gimnazijo, bi mu prav gotovo radi njegovih dobrih zvez in političnih zaslug povedali, koliko da nas je in kje vse da smo!

Najbrž pa »Slovenec« sam vse to že davno ve!

V slučaju, da »Slovenec« res ne ve, koliko nas je in da bi mu o tem ničesar ne hoteli povedati na Bleiweisovi cesti ali pa izza Poljanske gimnazije, ima lepo priliko, da bi za nas interveniral na metodajskih mestih v svrhu dovolitve naših sestankov in shodov, ker bo lahko tako njegovo uredništvo in javnost zvedela, koliko nas je in bodo tudi drugi videli, kako »malo« nas je!

Brez borbe ni zmage!

Tisto druhal, ki je hotela preprečiti naš sobotni zbor in njene znane, čeprav nevidne režiserje, suflerje in avtorje hujskaških letakov proti „Zboru“ bomo prijeli za ušesa v prihodnji številki!

Širite „Zbor“!

V zadnji številki »Sodobnosti« se je njen zunanjepolitični svetovalec, ki »hoče« postati »dostojen« naslednik Litvina, na dolgo in široko razpisal o zunanji

politiki Jugoslavije. Med drugim pravi, da se je grobost »zunanje« politike Nemčije pokazala ob razkritju Diamantstein-Ljotičeve afere. Kaj pa bi bilo, če bi nam »Sodobnost« v svoji bodoči številki (v slučaju da izide) servirala kak članek o grobosti »notranje« sovjetske politike, zemeljskega raja za vse slovenske »demokratske« elemente od »naprednega« centra do skrajne levice?! Ali pa če bi nam vsaj povedala, kdo sedi DANES v prenovljeni »Tehnični uniji«?

Kaj pa misli »Sodobnost«, ko piše o Ljubljani »z novimi upravnimi funkcijami«? Če misli pri tem na bodočo prestolnico samostojne Slovenije, ki jo sama tako definira — med štiri (?) imperializme stisnjena piča dva milijona —, naj se potem nikar ne huduje, če že danes pišeta pariška levičarska »Marianne« in ženevska desničarska »La Tribune des Nations«, da sega Hrvatska do Triglava in Maribora, saj bo morala kmalu po razglasitvi Ljubljane za prestolnico zedinjene in svobodne Slovenije pisati, da sega Nemčija do Kolpe ali Sotle, ali pa Italija do Bleda in Jesenic!

Politična in socialna filozofija:
»Vsaka vlada, leva ali desna, ima večinoma zgolj zato, ker je vlada!«
(»Sodobnost«.)

V našem dnevnem tisku smo brali, da je bil na pogrebu pokojnega nadškofa Jegliča tudi goriški nadškof Margotti.

Prav gotovo so jugoslovanski škofje, zbrani na pogrebu pod vodstvom beograjskega papeškega nuncijskega Pellegrinetti, zlasti pa mariborski in ljubljanski škof, izkoristili to izredno priliko za razgovore o jezikovnih priitkah goriških in primorskih Jugoslovancov vsaj na cerkvenem področju zaenkrat! Ali se morda motimo?

Pogrešali smo v našem »informativnem« tisku kritično presojanje kompromisne izvedbe občinskih volitev v Kranju.

Čeprav smo vneti pristaši in poborniki nacionalne, to je narodne-ljudske sloge, ne verjamemo, da je ta tako nenadoma in nepričakovano nastopila v razburkanem življenju Kranja.

Sicer pa je vsesplošni politični molk o tem usodnem »kompromisnem« in »interesnem« dogodku dokaj značilen... in diši po pivu.

Idejne grupacije francoske mladine

Kot najznačilnejšo potezo političnih organizacij francoske mladine moramo podati njih veliko število in različnost. To dejstvo ostaja v ozki zvezi z velikim vplivom političnih-idejnih struj, ki povojno mladino tako prepajajo. Število najrazličnejših zvez in političnih mladinskih strank je tako veliko in tako pestro, da se je često težko orijentirati v tem kaosu.

Karakteristično je za te politične mladinske organizacije, da imajo stalno zvezo s starešinskimi organizacijami. V mnogih slučajih tvori mladina samo nekaka zastopstva starešinske organizacije in seveda igra podrejeno vlogo. Naslednja karakteristična poteza zvez politične mladine je dejstvo, da akademske grupacije grupirajo v sebi tudi delavsko mladino (to posebno pri akad. levičarskih grupacijah) in tudi srednješolsko mladino, ki ima na Francoskem veliko svobodo in zelo zgodaj prične politično življenje.

Ne bomo se zadrževali pri strokovnih organizacijah kakor n. pr.: »Associations générales des Étudiants« ali »Union de France« — ker te zveze politike v pravem pomenu besede ne uganjajo. Za to preidemo k opisovanju po vrsti čisto političnih organizacij. Pričeli bomo pri zvezah levičarske mladine, kajti te zveze so trenutno nekoliko močnejše in številnejše kakor pa desničarske zveze.

1. »Étudiants socialistes«. To je tipična zveza, ki deluje kot filijala francoske socialistične stranke. Ima svojo revijo: »Étudiant socialiste«.

2. »Ligue D'Action Universitaire Républicaine et Socialiste«. Ta zveza je podobna »Ligi odbrane pravice človeka in

državljanca«. Osnovne smernice te organizacije so antimilitaristične, antifašistične in republikanske.

3. »Jeunesses socialistes« — je ena izmed zvez, ki vsebuje zelo raznovrstno mladino. Šteje okoli 15.000 članov v starosti od 16 do 30 let. Mladina te grupe hoče odpraviti pojme t. zv. »meščanskega gledanja na svet«. Kaj je pravzaprav to meščansko gledanje, je težko konkretizirati. Gre jim predvsem za pobijanje tako globoko zakoreninjenega nagnenja k rentirstvu v sferi srednje francoske buržoazije. Nato pobijajo močen instinkt privatne lastnine, tesnega pojmovanja morale itd. Treba je dodati, da je pojem meščanstva priljubljen konjiček socializmov vsega sveta.

4. »Jeunesses laïques républicaines« — organizacija je vredno omeniti samo radi velikega števila članov 85.000. To je organizacija, ki grupira najmlajše.

5. »Union Fédérale des Étudiants« — to je skrajno levičarska organizacija. Izmed komunističnih organizacij moramo omeniti:

6. »Jeunesses communistes« — člani smatrajo univerzo in izobrazbo kot sredstvo izobrazbe in pospeševanja razredne borbe.

Levičarske organizacije ne nosijo uniform, niso organizirane po vojaškem vzgledu, kakor to često opažamo pri desničarskih organizacijah, pač pa imajo kolosalno teroristično napadalno organizacijo.

Preidimo k desničarskim zvezam. Na prvem mestu moramo omeniti:

1. »Jeunesses patriotes« — organizacija proti strankam, proti parlamenta-

rizmu in proti socialo-komuni; to so pristaši idejne diktature nacionalizma. Člani so porazdeljeni na sekcije in imajo prostovoljno vojaško disciplino. K njim je pristopil leta 1926. Clémenceau, in je ob tej priliki izrazil mnenje, da »mladost ni vprašanje starosti, ampak razpoloženja«.

2. »Fils de Croix De Feu« — v tej organizaciji so včlanjeni predvsem sinovi bivših bojevnikov iz svetovne vojne, ki so svoj čas dobili krst patriotizma in udanosti domovini pod Verdunom, pri Marni itd. Sinovi hočejo slediti vzvišenim ciljem, za katere so njih očetje žrtvovali svoja življenja. Oni so militaristični, nacionalni, socialni, antikolektivisti, pristaši stanovske ureditve države.

3. »Solidarité Française« in »Francistes«.

Ti dve organizaciji sta si sorodni po

svoji ideologiji, ki je po večini apoteoza Mussolinijevega fašizma. Vodja »Francistesov« je Gustave Clerve — bivši socialist. Obe organizaciji sta uniformirani in vojaško militarizirani. Čestokrat prirejajo parade in mimohode. Imajo precej uspeha.

Obstoja tudi monarhistična organizacija, ki je sicer razpuščena od l. 1936. Takrat se je imenovala »Action Française«. Včlanjeni so bili tudi starejši ljudje, večina članstva pa je iz vrst akademske in srednješolske mladine.

Organizacij centra je razmeroma najmanj. Omeniti je vredno edino »Alliance Démocratique«. — Druge nimajo nobene pomena.

Seveda ta opis ni izčrpen in nikakor ne zajema vseh političnih organizacij francoske mladine, ampak od teh podaja samo najvažnejše.

Borba luči s temo

Hodim po mili domovini in poslušam ljudi. Take, ki imajo mastne in premastne dohodke, pa tudi take, ki danes ne vedo, kam bodo jutri položili svojo trudno glavo.

Vse je razburjeno. Eden kriči: Vera in Cerkev sta v nevarnosti! Drugi zopet: Slovenstvo je v nevarnosti! Tretji: Jugoslovansko je ogroženo! Četrti: Demokracijo hočejo ubiti! Peti: Naša stranka je v nevarnosti! Šesti pa: Sam ne vem, kaj je v nevarnosti! Ampak nekaj je v nevarnosti — doli ta, doli oni!... Povsod vladajo strast, zloba, fanatizem, nasilje in neumnost, ki rodijo protistrast, protizlobo, protifanatizem in upornost — pa tudi pamet in čisto navdušenje. Posebno s to pametjo in s tem navdušenjem pa mnogi poklicani žalibog ne vedo prav kaj početi, ker ne znajo slamnatega ognja hipnega navdušenja razpihati v trajno žerjavico gradilne radosti.

Za vsem tem nemirom pa se reži spačen obraz zadovoljnih večnih režiserjev trenja med ljudmi, internacionalnih podpihovalec strasti vseh barv in odtenkov, ki ne dajo nobenemu ljudstvu na svetu priti do trezne razumnosti, sloge, ljubezni, do miru in pa do silnega razuma moči ene same volje in enega samega duha. Ta režiserja spaka nevidnih ali na tisoč načinov maskiranih režiserjev se veseli: Hvala Bogu, nov nemir je tu, pripravimo bisage — nov masten dobiček se obeta! Kajti: čim večji razdor je med ljudmi, čim hujska je borba (vseeno pod kakimi gesli) — tem več bo novih naših sužnjev, ki bodo garali namesto nas, tem večji bo profit! —

Ko tako hodim po mili domovini ter gledam in poslušam ta divji bakanal, se spomnim na članek, ki je pred kakimi desetimi leti vzbudil veliko pozornost.

Članek se glasi:

»Ali ste kdaj pogledali v globoke rove kakega rudnika? Ali vas ni objela groza v tisti dušiči mračni globini, ki je podobna grobu?»

Izven rogov je sonce in zdravje, lepota in življenje. Toda doli v podzemlju je vlaga in nesnaga, bolezen, trpljenje in smrt.

Pa vendar se najdejo ljudje, ki so se privadili na ono zastrupljeno globino, pa ne marajo več za svetlejšo, lepše in zdravje življenje. Če pozovete starega rudarja, naj zapusti tiste mračne katakombe, v katerih trohni i telo i duh — se nesrečnik obotavlja...

Vi ga hočete osvoboditi — toda on tega noče. Vi mu ponujate svetlost, svežino in zdravje. On pa se živ vrača v podzemljski grob, da popolnoma strohni.

Tako je tudi s človekom v duševnem življenju. Navadil se je na podzemlje duha. Privadil se je na zlo, na slabost, na strašno temo. In ko odpirate duri njegove duševne temnice in ga hočete voditi k soncu in lepoti, k svobodi duha — on okleva. Nesrečnik se vrača v svoj mračni grob, da v mraku in trohnobi za vedno izgine.

Poleg teh nesrečnikov, ki jih je premagala navada, so pa še ljudski zločinci. Le-ti trgujejo z ljudskim trpljenjem, s podzemljem in s človeškim življenjem.

Ko ste tako tolmačili staremu rudarju, kateremu so se potrgale vse življenjske niti, da komaj še diha ves iztrošen od podzemnega gorja, naj bi zapustil svoje strašno brezno — vas je poslušal izza ogla tisti, ki vleče dobiček iz rudarjevih muk.

In ta skriti zločinec vas je v tistem trenutku smrtno zasvožil — iz koristlovstva, zaradi svojih ogroženih umazanih računov. On trdi, da je vaša ljubezen do človeka navaden upor. Vašo plemenitost proglašja za prestopok, a vašo modrost za šarlatanstvo. In vi se morate umakniti, ker bi bili sicer pogubljeni. Človeška zloba in neumnost — lepo združeni — naperjajo na vas svoje krvoločne zobe, ker so začutile bližino luči, resnice in ljubezni.

Dovolj je takih pojavov v duševnem smislu. Narod trohni v množicah. Zaradi nevednosti in podzemeljske teme duha pada vse globlje v gnile mlakuže materializma, sebičnosti, mrznje, brezpravnosti in groznega trpljenja.

Ako pa posvetite z jarko lučjo v ta strašni kaos, v to brezno brez dna, v zakotja in brloge človeške duše in kličete ljudi v svetlobo in luč, ako vodite to revno človeško bitje iz dušičih rogov k resnici in pravici — tedaj vsi tisti, ki trgujejo in barantajo z ljudsko nevednostjo in neumnostjo, živčev v smeteh in od smeti, gromko protestirajo in zahtevajo za vas ječo, križ ali grmado...

Kajti oni hočejo, da bi spanje naroda bilo vedno, da bi podzemlje trajalo, dokler bodo oni na svetu, da bi bila vedno samo tema edini priznani zakon življenja.

Ali jih ne poznate? Oni nikdar ne dvignejo glasu zoper alkohol, kajti ta utrjuje ljudsko podzemlje in ustvarja še globlji mrak. Oni nikdar ne protestirajo proti nemoralni in prostituciji, saj vendar razjedata telo in duh. Oni se ne upirajo brezpravnosti in dušitvi ljudske zavesti. Oni ne ganejo niti s prstom proti nobenemu pojavu, ki ubija in uničuje narod. Oni dovoljujejo, da se razgaljajo in tep-tajo v prah največje svetinje naroda in človeka.

Zato pa se — čim se pojavi luč v ljudstvu, silno požurijo, da jo ugasnejo.

Čim zasijeta krepost in vrlina, takoj sprožijo vanje smrtonosne puščice.

Čim se porodi ljubav, velika vseljudska ljubav — takoj prično metati nanjo polena in kamenje, da bi jo uničili.

Kajti oni hočejo laž — ne pa resnico! Hočejo mrak — ne luč! Hočejo podzemlje — ne nadzemlje, mrznjo — ne ljubezen, strast — a ne plemenito krepost!

Tako je bilo že za časa Pitagore, tako je še danes.

In razumništvo? Ali prevladuje tista osebna, notranja duševna inteligenca, ki je prekaljena v vrelec življenja in očiščena z naporom in trpljenjem? Ali pa prevladuje ona druga inteligenca, ki je natrana v šolske klopi, nategnjena na kopta ječarjev človeške duše, ki ima nalogo, da igra sramotno vlogo sužnjev in klečeplazcev v popolni oblasti tistih, ki »vedrijo in oblačijo«?

Ta dva različna svetova intelektualnega življenja je treba ostro ločiti!

Šolska inteligenca je ona, ki je zažgala dom Pitagoru in hram v Efezu, ki je pripravila strup Sokratu, pribila na križ Odrašenika sveta, proglasila Kolumba za norca, Jennerja pa za šarlatana, ki je podtaknila ogenj v Goetheanumu, preganjala našega Vuka Karadžića itd. Ta del inteligence je vedno zatiral vse, kar je bilo najlepšega in najboljšega na svetu. To je inteligenca nazadovanja, dekandence, starosti, kateri ugaja samo trohnoba, suženstvo in smrt. Le-to razumništvo straži kot pes Kerber v Hadu pred vrati podzemlja, da bi noben človek ne

mogel prodreti iz mraku na luč dneva, iz ječe zla in strasti v moč, lepoto in svobodo.

Podzemlje ima neštivilno žrtev, nesrečnikov in mračnjakov. Ima pa tudi svoje do zob oborožene stražarje. Mi pa, sinovi mladosti in moči, mi deca ljubezni, ki smo občutili pomlad duše in smo pripravljeno svojo moč in kri žrtvovati za brata človeka, mi hočemo razbiti vsa vrata pekla in priklicati v luč in sonce vse, ki trpijo v podzemeljskih rovih du-

ha — mi vemo dobro, da se bomo preje ali pozneje na smrt spopadli z ječarji nesrečne človeške družbe.

Saj so oni samo figure, pobeljeni grobovi, duševna plašljiva starost, hrabri samo v zlobi, dokler ne čutijo mladostnega odpora. Zmaga bo naša, ker mora biti naša!

Naša mladost, naša duša in naša ljubav bodo premagale vse sile podzemlja in mraku!

Kako rešiti pereča vprašanja železničarjev

Ta referat je bil odobren na izredni seji Oblastnega odbora UJNZB Ljubljana, dne 15. junija 1937 s sklepom, da se ga razpošlje in predoči vsem merodajnim faktorjem v okolišju oblastne direkcije v Ljubljani, bratskim oblastnim upravam UJNZB v Zagrebu, Subotici, Beogradu, Sarajevu, Splitu in Centralni upravi v Beogradu.

Potrebe železničarjev in železniške uprave so tolike, da se istim z malimi sredstvi ne more zadovoljiti.

Z naslednjim razpravljanjem naj bo pokazano na okolnosti, ki povzročajo slab položaj železnice in železničarjev, obenem pa naj bo s tem pokazano na pota in sredstva, s katerimi se more velike nedostatke odpraviti.

Iz ekspozicije ministra saobračaja o predlogu budžeta za 1937/38 budžetno leto je razvidno denarno stanje o dohodkih in izdatkih tega resora in sicer:

5. Za kritje primanjkljaja direkcije rečne plovitve v iznosu 6,980.000 Din.

Skupaj 237,468.623 Din — zaokroženo: 238.000.000 Din.

Ako se od prej navedenega čistega dobička državnih železnic v iznosu Din 440,000,000 odbije vsoto Din 238,000,000, se dobi 202,000,000 Din, katero vsoto prispeva prometno ministrstvo v osrednjo državno blagajno za obče potrebe naroda in države.

Že iz prednjih številok se more zaključiti, da so dajatve državnih železnic

Rashodi i prihodi

Naziv	Predlog rashoda za 1937/38	Predlog prihoda za 1937/38	Razlika za 1937/38 + ali -
I. UPRAVNE USTANOVE			
1. Ministarstvo	2,956.781—	—0—	— 2,956.781—
2. Upr. pom. i reč. saobračaja	10,869.562—	7,992.000—	— 2,877.562—
3. Dir. pom. saobračaja	16,208.190—	421.200—	— 15,786.990—
4. Odelj. za gradj. žel.	208,867.290—	—0—	— 208,867.290—
Svega	238,901.823—	8,413.200—	— 230,488.623—
II. UPRAVA DRŽ. ŽELEZNICA	1,898,901.377—	2,045,000.000—	+ 146,098.623—
III. DIREKCIJA REČNE PLOVIDBE	92,413,310—	85,433,310—	— 6,980,000—
Ukupno	2,230,216,510—	2,138,846,510—	— 91,370,000—

Dalje je v ekspoziciji o izkazanem deficitu (91,370.000.— Din) rečeno sledeče: (Besedilo ekspozicije):

»Ovaj deficit, koji nema pokrivača u prihodima ustanova i preduzeća ministarstva saobračaja, moraće se podmiriti iz opštih državnih prihoda. Ali, pri tom valja spomenuti, da u tim opštih prihodima postoje prihodi, koji dolaze od rada i obrta saobračajnih preduzeća, u vidu vozarinske takse, koja se predvidja u ovom predlogu budžeta u iznosu od 300,000.000.— Dinara.«

Značilna pri tem je činjenica, da od 300,000.000 Din vozarinske takse odpade, po istem ekspoziciji, 294,000.000 Din na železnice.

Ako se izkazani čisti dobiček Din 146,098.623.— prišteje k vozarinski taksi 294,000.000 Din, se dobi okroglo Din 440,000.000.—, za katere se more trditi, da tvorijo čisti dobiček državnih železnic.

Iz tega čistega dobička se krijejo izdatki:

1. V celoti za vrhovno upravo vseh prometnih ustanov (ministrstvo) v iznosu 2,956.781 Din.
2. Za primanjkljaj uprave pomorskega i rečnega saobračaja v iznosu 2,877.562 Din.
3. Za primanjkljaj direkcije pomorskega saobračaja v iznosu 15,786.990 Din.
4. Za kritje celotnih izdatkov za gradnjo novih prog (direkcija za gradnjo novih prog, anuitete in obresti dolgovi za nove proge, gradnja prog v lastni režiji in druge postavke v iznosu 208,867.290 Din.

Razstava slovanske mladinske knjige v Ljubljani.

Ob priliki II. vseslovanskega pedološkega kongresa v Ljubljani, ki se bo vršil v dneh 26., 27. in 28. avgusta t. l., priredi Mladinska matica razstavo slovanske povojne mladinske književnosti. V poštev pridejo vse mladinske knjige (brez šolskih) in listi od 1918. leta dalje. Ker se kongresa udeležijo številni pedologi in pedagogi iz vseh slovanskih držav, je velike važnosti, da bo razstava čim bolj popolna. Zato so naprošena vsa

ogromne in da izdatno vplivajo na obstoj perečih vprašanj pri železnici in železničarjih. Tozadevno je značilno besedilo v omenjenem ekspoziciji, ki glasi:

»Kolikogod s jedne strane možemo biti zadovoljni, što naše državne železnice poslednjih godina svojim velikim prinosima izdašno pomažu glavnu državnu blagajnu u izvršenju državnog budžeta, toliko pak s druge strane ne smemo gubiti iz vida činjenicu, da one u tom uspevanju jedino na taj način, što se lišavaju velikog dela obnove imovinskih objekata, usled čega se iscrpljuje i opada u vrednosti i sposobnosti železnička imovina. Kolikogod nas dakle prva činjenica zadovoljava, ova druga činjenica mora da u nama budi opreznost i osećanje prave mere, da se u iscrpljenju železničke imovine ne otide dalje, nego što nacionalni interesi dozvoljavaju u sadašnjim našim finansijskim prilikama i okolnostima.«

K temu besedilu se more še dodati, da je tudi osebje državnih železnic tako močno obremenjeno, malo nagrajeno in izčrpano, da je upravičena bojazen o nerentabilnosti propadanja istega v materijalnem in moralnem oziru.

Da se more še bolj videti težko stanje železnic in železničarjev, je potrebno navesti še to, da so mnoge železniške proge v pasivnih krajih neaktivne. Tozadevna obremenitev aktivnih prog znaša do 100,000.000 Din letno. Te nadobremnitve se čuti najbolj v oblastnih direkcijah Subotica, Zagreb in Ljubljana.

(Dalje sledi.)

založništva, da pošljejo po možnosti do 1. avgusta t. l. vse mladinske knjige in revije, ki so jih izdajala od zedinjenja pa do danes, na naslov Mladinske matice v Ljubljani, Franciškaška ulica 6/I., kjer se dobijo tudi vsa potrebna podrobnejša pojasnila.

NAROČNIKI IN ČITATELJI »ZBORA«!

Ali vam ugaja naš časopis? Kaj želite, da pišemo in razpravljamo? Sporočite nam vaše želje in ustregli vam bomo!

Iz Maribora.

Začudena javnost

Po mestu so bili nalepljeni lepaki. Nič protizakonitega. Pri predstojništvu mestne policije v Mariboru je bilo prijavljeno zborovanje »Zbora« in mariborsko vodstvo »Zbora« je hotelo javnost obvestiti o datumu in kraju, kje se bo zborovanje vršilo. Toda dan nato je bila večina lepakov — potrgana. Na lastne oči smo videli, da so to delo opravljali ljudje, čijih

Pod takim razcefranem lepakom sem slišal tak zanimivi pogovor:

Kakšno gibanje pa je to — »Zbor«?

Ne vem, a mislim, da so to pošteni ljudje!

Poravnajte naročnino!

Tovariša, ki sta pravkar končala ta zanimivi pogovor, sta se urno umaknila. Le ta stavek sem še lahko ujel: »Beživa, prijatelj! N dobro stati pred lepaki »Zbora« —, lahko imava neprijetnosti!«

Njegov tovariš se je ozrl. Osupel, vprašujoč in ogorčen pogled. To je bil pogled začudene javnosti...

ORGANIZACIJA »ZBORA«

Tovariši!

V nedeljo 18. t. m. izlet ljubljanske organizacije! Podrobnosti pri poverjenikih posameznih okrajev.

Srez Celje — Celje.

V nizu občnih zborov in shodov, ki so bili prijavljeni za nedeljo 11. julija od Jugoslov. ljudskega gibanja Zbor za celo državo, so pa vsi prepovedani, je bilo poleg še par drugih tudi celjsko poverništvo Zbora toliko srečno, da je smelo imeti svoj ustanovni občni zbor. Dočim je bil javni shod tudi zabranjen.

Prepoved shoda skoraj tik pred napovedanim dnem je povzročila nejasnost glede vršitve občnega zbora samega in vsled tega udeležba ni bila taka, kot bi bila

Vendar zapreke niso bile merodajne, zato je zborovanje poteklo popolnoma v redu in ob polnem zanimanju vseh navzočih. V odbor krajevene organizacije Zbora v Celju so bili izvoljeni sledeči tovariši: predsednik Fon Vekoslav, major v pok. in vojni dobrovoljec, Vrenko Miha, Kranjc Martin, Turnšek Franc, Bizjak Josip, Mahen Anton, Plahutar Alojz, Antipin Nikolaj in Bavdek Boris. V nadzorstvo so bili izvoljeni tovariši Knop Vojo, Pešec Franjo in Golob Ivan. V novem odboru so zastopani vsi stanovi in pričakujemo, da bo svojo dolžnost v polni meri storil ter tako pripomogel k širšemu razmahu idej Zbora v Celju in njegovi okolici.

Od tov. banovinskega vodstva sta bila navzoča tovariša Ture Šturm in Janko Jež, katera sta bila toplo pozdravljena in za svoja obširna izvajanja nagrajena z iskrenim odobravanjem.

V težki borbi, katero vodi Zbor za uveljavljenje svojih načel in ciljev, je ustanovni občni zbor kraj. organizacije Zbora v Celju samo nov dokaz, da znajo borci Zbora iti preko vseh zaprek, ki se mu stavljajo na njegovi težki, toda častni poti.

Srez Konjice — Oplotnica.

Dne 11. t. m. smo imeli v Oplotnici zopet dan, ki tvori nekaj mejnik v razvoju našega političnega življenja. Ustanovili smo krajeveno organizacijo JLG Zbor. Iz Ljubljane je prihitel v našo sredino tov. Zupančič, ki nam je v nad eno uro dolgem govoru razložil v glavnih obrisih pravila in temeljna načela. Pokazal nam je prav jasno s praktičnimi primeri, kako potrebno je v sedanjih časih, da se človeška družba organizira organsko po stanovih. Razjasnil nam je do podrobnosti, kako kvarno vpliva strankarski duh in kako vodi maso, bolj in bolj po lestvi

Nacionalnemu delavstvu

Maribor je staro nemčursko gnezdo. Precej se je že razredčila ta renegatska garda, a vendar je še precej kričečih primerov, ko v slovenski hiši vzgojeni sinovi in hčere žlobudrajo po nemško (Nemec bi se jih sramoval!). Zlasti med našim obmejnim delavstvom je ta nemčurski element našel dovolj varno zavetje. Zato je v Mariboru tudi socialna demokracija žela dokaj uspehov, kajti renegate je pač lahko navdušiti za ideje internacionalne...

Vsi se zgražajo nad tem žalostnim pojavom med nami, da morajo često že radi raznih »šefov« in preddelavcev (naši »Nemci« pravijo temu furarbahter!) tudi sami govoriti v mili mariborski nemščini, če nočejo pasti v nemilost.

Vendar so nam znani primeri, da se marsikdo izmed delavcev zaveda, da je na svoji zemlji svoj gospod in temu primerno tudi nastopa. Mi vemo, da je v Mariboru vedno večja skupina nacionalnega delavstva. Zato kličemo našemu delavstvu, ki še ni izgubilo poslednje vezi z narodom, vztrajaj dalje v tej borbi, kajti kmalu ti bo država »Zbora« dala tudi v tem nacionalnem ponižanju obilo zadoščenja. Zadoščenja v pravici. A to zadoščenje, ki ga bo nudila nova Jugoslavija, ne bo maščevanje in nova krevica, pač pa ljubezen do dela, do naroda, do človečanstva!

dekadence v brezno rušilnega besa. Oduševil nas je za složno stanovsko borbo, ki naj vodi ves naš narod do ustvarjujočega navdušenja. Pri volitvah odbora je bil izvoljen sledeči odbor:

Hmelak Julij, posestnik, predsednik, Prebil Rudolf, mizar, moj., podpredsednik, Gričnik Alojz, kamnosek, blagajnik, Petelinšek Franc, ml., kol. pom., tajnik. Odborniki: Rankl Ferdo, pos., Lipuš Ivan, pos. sin, Petelinšek Franc, st., kol. moj. in Cenc Štefan, les. trg.

Pripominjamo še dejstvo, da je pristovalo tudi mnogo vabljenih iz nasprotnega tabora, ki so imeli prav lepo priliko, da so se seznanili z našim programom in spoznali, zakaj nas liberalna demokracija ponekod naganja kot fašiste, drugod pa kot komuniste. Takih dokazov bi nam bilo treba še veliko več, da bi tako napredovali v spoznanju resnice in zgradili hišo sloge, miru, pravice, in poštenja.

Srez Brežice — Dobova ob Sotli.

Ustanovni občni zbor kraj. organizacije »Zbora« v Doboju, ki je bil 11. t. m. v gostilni Megovec, je nad vse pričakovanje jako dobro uspel. Ljudje, popolnoma neinformirani z ozirom na prepoved najavljenega shoda, so bili pač prepričani, da je tudi ustanov. občni zbor zabranjen. Toda preko tega se je zbralo toliko tovarišev in prijateljev pokreta, da je bila gostilniška soba popolnoma zasedena, tako, da so morali nekateri celi čas zborovanja stoje slediti dnevnemu redu.

Po kratkem uvodu tov. Vogrinca, ki je predvsem pozdravil številne navzoče tovariše iz Zagreba, je takoj prešel na volitev predsednika in odbora. Izvolil se je sledeči odbor: predsednik Vogrin Stane, jurist, I. podpredsednik, Mlinarič Leo, trg. pom., II. podpredsednik Šetinc Franc, kraj. pom., tajnik Lubšina Ivan, blagajnik Urek Alojz, odborniki: Blažević Ivan, kmet, Kopinč Franc, kmet, Kovačič Feliks, trgovec in Križanec Hubert, kmet. Nadzorni odbor: Antolovič Alojz, krojač, Skvarč Miha, pos. sin in Ferenčak Jože, kmet. Delegatom za sresko skupščino je bil voljen tov. Šetinc Franc.

Nato je pozdravil zborovalce tov. Šimnovec iz Ljubljane, ki je raztolmačil program Zbora in 10 točk. Vsi navzoči so pazno poslušali razlago programa in govorniku mestoma navdušeno pritrjevali. Zborovalce je pozdravil tudi v imenu zagrebških tovarišev, tov. Lovrič.

Bil je izreden dogodek ta dan za Dobovo in vsi so šli na svoje domove s trdno vero v srečo, da je edino »Zbor« v stanju priboriti našemu ljudstvu red, pravico in poštenje. Ob koncu je bila spontano izražena želja, da se pošlje tov. vodji Dimitriji Ljotiću pozdravno pismo, v katerem tovariši zagotavljajo, da so vedno pripravljeno žrtvovati tudi življenje do končne zmage! —